

“Als ie niet loopt is het je eigen schuld!”

Willem van de Polder

“Doet de Penta het?” is in Aalsmeer ongetwijfeld in voorbereiding op de pramenrace en zeker vlak voor de start aan de Pontweg de meest gestelde vraag. Niet zo’n verwonderlijke vraag, want het gaat hier om originele oude buitenboordmotoren, die slechts een paar keer per jaar worden gebruikt. Zo bekeken is het eigenlijk heel bijzonder, dat er nog zo veel van die ‘ouwe dingen’ zijn, die het nog zo goed doen. Volgens Willem van de Polder, een deskundige op het gebied van de Penta, moet je hem goed onderhouden, winterklaar maken en op tijd weer effe doorsmeren. *“Als ie dan niet loopt is het je eigen schuld!”* Bij de Vreeselijke Vreekens loopt ie al 18 jaar als een zonnetje. Bij ons is het antwoord op die brandende vraag of de Penta het wel doet elk jaar weer: *“Een trekkie en lopen als een tierelier!”*

Toch besloot het management, met het oog op de toekomst, om zich eens te oriënteren op het eventueel aanschaffen van een nieuwe Penta. Voor advies gingen zij uiteraard naar de man die al jaren onze Penta onderhoudt, Willem van de Polder. Nu moeten we bekennen, dat Willem na het zien van onze oude Penta al snel met een keiharde conclusie kwam: *“Krom, lek en op,”* waren kernwoorden van zijn harde diagnose. Maar hij had ook de oplossing al voor handen. Willem was bezig om voor zichzelf een Penta te bouwen, maar hij gunde hem de Vreeselijke Vreekens wel!

Wie is toch die man, die zo veel van Penta’s weet en die nu voor ons een Penta bouwt? Wie is toch die Willem van de Polder, die voor zoveel andere teams Penta’s onderhoudt, repareert en jaarlijks aan hun plezier van de race zijn steentje bijdraagt? Wie is deze achtenzeventigjarige man die ook wel bekend staat als Willem Penta of als Penta-fluisteraar? Om dat antwoord te achterhalen maakten we een afspraak met Willem.

Schuurtje

Toen we op het afgesproken tijdstip zijn schuurtje binnenliepen werd direct duidelijk, dat we hier met een Penta-liefhebber te maken hadden. Alsof we in de werkplaats van Malle Pietje waren beland. Een enorme hoeveelheid gereedschap, tientallen potjes, doosjes en bakjes met boutjes, moertjes en rubberen ringetjes. Maar vooral onderdelen van oude uit elkaar gehaalde Penta’s. Blokken, staartstukken en zuigers lagen overal waar je maar kijken kon. Natuurlijk viel ons oog meteen op het pronkstuk midden in het schuurtje. Een Penta U 21 glom als hagelnieuw ons tegemoet.

“Ik bouwde ‘m voor mezelf toen kwam dat ‘schorem’ en ja .... Ik moest er wel een ‘naggie’ over slapen, maar vooruit dan maar.”

Willem begon meteen enthousiast te praten over Penta’s en de techniek van de motoren. We kregen een demonstratie uitbalanceren van een schroef. Met trots vertelde hij ons over zijn originele Tsjechische machinewerkbank en toonde ons hoe je met een schuurpapiertje een starterkoordschijf kan oppoetsen. *“Blijven opletten en niet in slaap vallen!”* doceerde Willem zijn twee leerlingen. *“Soms brengen ze me een Penta man, die ziet er dan niet meer uit. Dan haal ik ‘m helemaal uit elkaar, loop ik alles na, repareer en zet elk onderdeelje weer op zijn plaats. ‘t Is net een open hartoperatie! Het is de uitdaging om ‘m dan zo optimaal mogelijk te laten draaien hè! Van de week ook. Met proefdraaien! Touwtje erom, één klap en lopen! Mooi man!”*

We verlaten voor een bakkie koffie het schuurtje. Als kwijlende kinderen in een speelgoedwinkel kijken we nog één keer over onze schouder naar de indrukwekkende Penta, die staat te pronken in het midden van de werkplaats.

We gaan naar de woonkamer voor een bakkie koffie. Eenmaal binnen legt Willem een tiental fotomapjes op tafel. Allemaal foto’s van Penta’s en (zelf gebouwde) pramen. In de kamer pronkt een grote foto aan de wand van zijn team tijdens één van de races. Onder het genot van een sterk bakkie koffie vertelt Willem verder over zijn jeugd, zijn passie voor techniek, Penta’s, de pramenrace en vooral over alle mensen waarmee hij mag samenwerken.

Echte Aalsmeerder

Willem is geboren in de Zijdstraat. Zoon van Marijtje vd Zwaard en kruidenier Johan vd Polder. Hij is geboren en getogen in Aalsmeer. *“Ik ben een echte Aalsmeerder!”* Net als veel gezinnen in die tijd was het niet makkelijk om rond te komen. Na een tragische gebeurtenis in zijn prille jeugd, het overlijden van zijn vader aan het eind van de oorlog, was het voor jonge Willem met zijn broers en moeder hard werken om het hoofd boven water te houden. Toch mocht hij op z'n veertiende jaar naar de ambachtsschool in Amsterdam. Van maandag tot zaterdagochtend twaalf uur ging Willem met het treintje vanaf 't station aan de Stationsweg, naar het Haarlemmermeerstation in Amsterdam. Vandaar liep hij op klompen naar de Kinkerstraat, waar hij twee jaar lang werd opgeleid tot monteur en bankwerker.

Werken met Penta's

Na zijn opleiding ging Willem werken bij Hartog & Maarsen. Het bedrijf was gevestigd in de Oude Veiling in de Marktstraat. *“De kwekers voeren meteen na het veilen naar ons toe om de Penta's te laten onderhouden. Vergis je niet, een Penta kostte in die tijd 875 gulden. Meestal deden er een stuk of drie vier kwekers met zo'n motor samen. Als er dan wat verdiend was betaalden ze in delen terug. Om te vergelijken ... een praam kostte zo'n 108 gulden, een eiken roeiboot 60 en een vurenhouten roeiboot 30 gulden.”*

Bij Hartog & Maarse leerde hij het werken met Penta's. Veel leerde hij van zijn baas Frans Hartog. Zijn baas deed het voor, als leerling keek hij het werk af en leerde dus vooral door te kijken en te doen. Na een jaar of zes kwam er een eind aan het werken bij Hartog & Maarsen, omdat hij in militaire dienst moest. Na zijn diensttijd ging Willem werken bij Fokker. *“Ik verdiende bij Hartog & Maarsen f 7,50 per week. Dat vond ik te weinig. Bij Fokker heb ik trouwens heel veel geleerd! Daar kreeg je te maken met zo veel verschillende soorten techniek. Prachtig man!”*

Het werd ons steeds duidelijker. Willem leerde het vak op de ambachtsschool in Amsterdam, kwam bij Hartog & Maarsen met de Penta in aanraking en was duidelijk gek van die dingen. Maar wat bezielt een man van achtenzeventig om nog zo veel uur en meestal voor anderen in de weer te zijn met een ouwe buitenboordmotor?

“Toen die jongens begonnen met de Pramenrace kwam mijn kennis van de Penta goed van pas. Ik vond het prachtig om oude motoren op te knappen en weer aan de praat te krijgen. Dat hele idee van die pramenrace is ook geweldig. In het begin hadden we niet eens een praam. Hielpen we wel anderen met onderhoud, doorsmeren en herstellen van Penta's. Joh ik weet nog goed, dat ik met René Maas op een stalen vlet over de Poel voer met vier Penta's aan boord. Iedereen die stil lag hielpen we. Dat was prachtig man. We waren gewoon een soort servicedienst op het water. Het mooie is ook, dat je in de loop d'r jaren steeds meer mensen leert kennen. De groep wordt alsmaar groter. Er zijn er ook zoveel die mee doen. Ook de groep er omheen wordt nog steeds groter. Steeds meer mannen die elkaar helpen met het bouwen van een praam of het opknappen van een Penta. Ik probeer mijn kennis over te brengen, te delen met anderen. Dat vind ik mooi! Ook geven we adviezen over het winterklaar maken van een Penta. Ja de meeste gooien 'm na de race ergens in een hoek van een schuur, maar dat ken niet hè. Dan komt er water in! Condens! Dat water tast je tank aan en gaat roesten. Je moet dus je tank altijd leeg maken, theedoek erin en schuin wegzetten.”

“Heb er gewoon aardigheid in”

Plotseling staat hij op, loopt naar zijn schuurtje en komt terug met een doorgesneden tank. Willem legt ons uit hoe je een tank doorsnijdt om van binnenuit de deuken eruit te kunnen drukken.

“Het tankie helemaal kaal maken, uitdeuken, weer op elkaar zetten, dichtlassen en spuiten. Kijk daar heb ik nou gewoon aardigheid in. Kijk, dat benne originele stickers van Penta hè!”

Het is gewoon mooi om dingen te maken en om mensen daar blij mee te maken. Dat heb ik altijd gehad.

Ik ben er veel tijd aan kwijt, maar doe het graag. Het houdt me van de straat zullen we maar zeggen. Maar zonder gekheid. Het is toch prachtig dat er zoveel mensen zijn die zich met die pramenrace bezighouden! Kijk ik doe het natuurlijk niet alleen hè! Ronald Biesheuvel, Johan Moolhuysen, Martin Eveleens, René Maas. We doen het met elkaar hè. Het is mooi om met zo veel mensen bezig te zijn. Op een eerlijke manier bezig te zijn! Je moest eens weten hoeveel er bij Heemhorst aankomen om effe proef te draaien. Drijfhuis is gewoon een verzamelpunt van pramenteamen in deze tijd. Het is toch prachtig dat ze daar zeggen: "Praam eruit, opknappen, schoonspuiten, teren? Kom maar hoor. Kloot maar an! En voor weinig hoor! Het is toch mooi dat dat allemaal maar kan?"

Neem nou jullie als Vreeselijke Vreemens! Ik ken vader Jaap, je moeder Janna. God ik ken jullie al zo lang. Ik heb nog een foto uit 1993. Toen heb ik jullie geholpen aan een Penta. Varen jullie voorbij met een bord achterop: 'Willem bedankt!'. Dat is toch prachtig man. Daar doe je het toch voor! Ik ken zo veel mensen. Er zijn nog zoveel meer mensen die anderen helpen om hun praam of Penta in orde te krijgen. Dat vind ik gewoon mooi!"

's Avonds laat nemen we afscheid. Het was een mooie avond. Mooi om de oude verhalen aan te horen. Mooi om iemand met zoveel passie te horen en zien spreken over een Penta, over pramen, over de pramenrace. Willem, al achtenzeventig jaar en nog alle dagen met die pramenrace bezig. "Op naar de achtentachtig!" zo sprak hij monter. Wat ons betreft op naar de honderd Willem. Bedankt voor je hulp in de afgelopen jaren. Bedankt voor de Penta, maar vooral bedankt voor je mooie verhalen!

Vreeselijke Vreemens